

Filosofie a theologie: otázka „zjevení“ [příprava]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[1991](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1991](#)

◆ myšlenkový deník – záznam | přípravné poznámky | přednáška, česky, vznik: 25. 1. 1991

◆ philosophical diary – record | preparatory notes | lecture, Czech, origin: 25. 1. 1991

Filosofie a theologie: otázka „zjevení“ [příprava]

01 Problematická teze: theologie staví na zjevení, filosofie na přirozeném rozumu. To je ustálený a zaběhnutý předsudek, který však před kritickou analýzou neobstojí.

02 Nemůže existovat profese ani disciplína, která má „zjevení“ propachtováno. Navíc zůstává nevyjasněno, myslí-li se tím nějaké „zjevení“, které se kdysi událo, anebo jde o zjevení hic et nunc. Duch kam chce věje, zjevení přichází, kam a ke komu chce – proč jen k theologům?

03 Jaspers přišel s myšlenkou, že také filosofie je založena na zjevení. Ale protože odmítal theologickou myšlenku, odmítl i samo slovo (ale podmíněně! – v jiné souvislosti s ním stejně musí počítat) a mluví raději o „filosofické víře“.

04 To je ovšem vlastně stejná chyba – proč by měla mít filosofie nějakou „svou“ víru, nějaké „své“ zjevení? Ani filosofie nemá zjevení ani víru ani pravdu „propachtovánu“.

05 Základní chyba: zjevení není tak řídkou, mimořádnou událostí, a už vůbec neplatí, že doba zjevení už někdy dávno skončila. Pokusme se přiblížit k této otázce na základě předpokladů, které jsme si už připravili.

06 Především je třeba přijmout dvojí pohled jako předpoklad. Zjevení se děje, tj. je to událost, a za druhé zjevení přichází z budoucnosti (jako ostatně každé událostné dění). Musíme si proto postavit dvojí otázku: jak se událost zjevení liší od každé jiné události, chápané v našem smyslu? a jak se zjevení liší od přicházejících nepředemtných výzev?

07 Na tomto základě je možno vypracovat několik různých řešení. Sám navrhuji následující: zjevení v silném významu je totožné s nepředemtnou výzvou samé pravdy. Aby se tato výzva stala skutkem zjevením, musí být přijata, akceptována – a přijat může být jen vírou (v původním, ne dnešním smyslu).

08 Protože však víra je vždy nějak spjatá s nedůvěrou, není přicházející, tj. aktuální zjevení nikdy čistým, ryzím zjevením, ale je vždy spojeno s příměsí lidských nedokonalostí, s „člověčinou“.

09 Právě proto musí být každé nové, aktuální zjevení vždycky poměřováno tradovaným „zjevením“ minulým. Tam je situace jen o něco lepší, nahodilosti jsou odstraněny, ale některé předsudky jsou naopak fixovány. Prolomení.

(příprava na 25. 1. 91: Filosofie a theologie, Th: Otázka „zjevení“.)

(přepis z kroužkového bloku, 90-207; Praha, 900125-1.)